

Nr 689

Av fru **Kristensson** och fröken **Wetterström**, om en översyn av barnavårdsmannainstitutionen.

Sedan lång tid tillbaka har frågan om en effektivisering av barnavårdsmannaarbetet diskuterats, samtidigt som kritik framförts mot det förhållandet att varje barnavårdsman innehar ett förhållandevis stort antal förordnanden. Vid en storstadskonferens i september 1964 tillsattes en kommitté, bestående av tjänstemän från barnavårdsförvaltningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping, för närmare utredning av frågan. Kommittén har redovisat sina synpunkter i en promemoria, vari anföres att förutsättningar för en ändrad praxis, innebärande tidigare entlediganden torde vara för handen.

En sådan utveckling underlättas av att kravverksamheten i många städer lagts över på särskilda kravbyråer och att bidragsförskotten numera utgår fortlöpande, utan omsökningsförfarande till dess barnet fyllt 16 år. Det nya lagförslaget om arvsrätt för utomäktenskapliga barn verkar i samma riktning. Förutsättningarna för ett vidgat utnyttjande av entledigandemöjligheten är dock, enligt kommitténs uppfattning, att vårdnadshavarna skall kunna återkomma med begäran om barnavårdsman, när de på nytt anser sig vara i behov av sådan, att personalstyrkan på barnavårdsmannaavdelningarna ökas så att en kurativ serviceverksamhet kan komma till stånd, att kravverksamheten ligger på särskild byrå samt att vårdnadshavarna, när barnavårdsmannaskapet upphör, får en lättfattlig och utförlig folder med upplysningar om vart de skall vända sig om de i fortsättningen behöver hjälp i något avseende.

De synpunkter som framkommit i promemorian har behandlats av Stockholms stadsfullmäktige vid dess sammanträde den 14 juni 1965. I utlåtandet nr 185 refereras på s. 185 bl. a. följande av Kammarkontoret i tjänsteutlåtande framförda synpunkter:

En numera utbredd uppfattning synes emellertid vara att de föreliggande problemen till stor del är att hänföra till själva barnavårdsmannainstitutionen och de legala regler som uppställts för barnavårdsmannaarbetet m. m. Det har konstaterats, att de förhållanden som rådde vid tillkomsten av lagbestämmelserna om barnavårdsmannainstitutionen radikalt kommit att förändras genom samhällsutvecklingen och genom de helt olika och nya möjligheter som numera föreligger att i andra former tillgodose det behov som barnavårdsinstitutionen ursprungligen avsåg att fullgöra. I det nu föreliggande ärendet framhåller barnavårdsnämnden också, att utvecklingen i väsentliga delar gått förbi barnavårdsmannainstitutionen i dess ursprungliga form och att det mot bakgrunden av att flera av barnavårdsmännens tidigare funktioner numera fullgöres av andra samhällsorgan och andra befattningshavare än barnavårdsmän kan ifrågasättas, om det obligatoriska bar-

navårdsmannaskapet för vissa grupper barn fortfarande har berättigande. Det konstateras vidare, att det lagstadgade personliga barnavårdsmannaförordnandet utgör en organisationsform som i dagens läge är synnerligen omständlig och svårmanövrerad samt att de föreskrifter som gäller rörande granskning av barnavårdsmännens arbete genom barnavårdsnämnden, vilken nära sammanhänger med det personliga barnavårdsmannaförordnandet, till stora delar icke fyller de funktioner som avsågs vid tillkomsten av barnavårdsmannainstitutionen. Mot bakgrunden av dessa förhållanden föreslås, att framställning göres hos Kungl. Maj:t om en revision av bestämmelserna om det personliga barnavårdsmannaförordnandet m. m. samt att i avvaktan på ny lagstiftning härom hemställan sker om dispens från bestämmelserna om skyldighet för barnavårdsnämnden att granska barnavårdsmans anteckningar och räkenskaper med därtill hörande handlingar.

I fråga om barnavårdsmannaskapets ovillkorliga anknytning till viss person, det s. k. personliga förordnandet, anför borgarrådet:

I dagens läge, då barnavårdsmän är tjänstemän och personalomsättningen stor, utgör denna sammankoppling av person och funktion ett hinder för ett rationellt bedrivande av arbetet. Bestämmelserna därom bör därför upphävas och med barnavårdsmannaskapet förknippade befogenheter och åligganden läggas på barnavårdsnämnderna, såsom gäller i fråga om andra samhällets barnavårdande uppgifter.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut avläts den 14 juni 1965 en skrivelse till Konungen vari hemställdes:

om åtgärder för en revision av lagbestämmelserna om barnavårdsman i syfte att överföra barnavårdsmans befogenheter enligt föräldrabalken till barnavårdsnämnd.

Även Svenska stadsförbundet och Svenska kommunförbundet har i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt att frågan om barnavårdsmannainstitutionen snarast måtte bli föremål för allsidig prövning.

I samband med frågans tidigare behandling i riksdagen har hörda remissinstanser förordat att barnavårdsmannainstitutionen måtte bli föremål för en allsidig översyn.

De erfarenheter som vunnits sedan frågan senast var föremål för riksdagsbehandling visar att lagstiftningens utformning alltjämt lägger hinder i vägen för en angelägen effektivisering av barnavårdsmännens arbete.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en översyn av barnavårdsmannainstitutionen, innebärande främst överförande av barnavårdsmans befogenheter enligt föräldrabalken till barnavårdsnämnd.

Stockholm den 26 januari 1966

Astrid Kristensson

Karin Wetterström